

Změny příspěvku na bydlení

Příspěvek na bydlení je dávkou státní sociální podpory. Jeho účelem je finanční pomoc s úhradou nákladů na bydlení rodinám nebo samostatně bydlícím jednotlivcům, jejichž náklady na bydlení přesahují 30 % příjmu. Tuto dávku mohou získat i žadatelé s příjmem vylučujícím opakované dávky pomoci v hmotné nouzi (příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení). Oproti dávkám pomoci v hmotné nouzi je příspěvek na bydlení více formalizovaný. Výše příspěvku na bydlení se zpravidla nemění celé kalendářní čtvrtletí, eventuálně i delší dobu. Určuje se srovnáním měsíčních průměrů příjmů a uhrazených nákladů na bydlení v předchozím, eventuálně předminulém kalendářním čtvrtletí. V současnosti došlo k řadě změn právní úpravy¹ příspěvku na bydlení, které jsou z pohledu veřejného ochránce práv vítané, zvyšují faktický význam této dávky a rozšiřují možnosti pomoci osobám v nepříznivé finanční situaci.

■ **Text: Mgr. Marek Blecha,**
Kancelář veřejného ochránce práv

➤ Formy bydlení a prostory k bydlení

Příspěvek na bydlení byl řadu let určen pouze na vlastnické nebo nájemní bydlení v bytě nebo rodinném domě tvořícím byt. Tyto skutečnosti se změnily. Příspěvek na bydlení lze ode dne 28. 1. 2022 poskytnout i na služebnost užívání bytu a podnájem celého bytu (nikoli pouze části bytu nebo jiných prostor, které nejsou bytem). U podnájmu je rovněž podmínkou, že podnajíjemce užívá byt v podnájmu se souhlasem vlastníka tohoto bytu.

Ode dne 28. 1. 2022 lze získat příspěvek na bydlení ve stavbě pro individuální či rodinnou rekreaci, která není bytem. Tato možnost byla původně omezena na rok 2022, ale je prodloužena do konce roku 2023. Příspěvek na bydlení ve stavbě pro individuální či rodinnou rekreaci může získat vlastník této stavby (nikoli nájemce nebo podnajíjemce), pokud v této stavbě bydlí a splňuje-li tato budova stanovené požadavky.

Stavba pro individuální či rodinnou rekreaci musí pro příspěvek na bydlení být samostatně vymezeným uzamykatelným prostorem s minimálně jednou pobytovou místností, se záchodem, s neomezeným přístupem k pitné vodě a přiměřeně splňovat další požadavky (rozměrová kritéria, například minimálně 8 m² podlahové plochy pro obytnou místnost či 12m² je-li tato místnost zároveň kuchyní nebo 16 m² je-li o jedinou místnost domu, dále zejména požadavky na větrání, vytápění, denní i umělé osvětlení, stavební materiály, energetičnost provozu, mechanickou odolnost stavby, požární bezpečnost).

K žádosti o příspěvek na bydlení by měl žadatel přiložit doklady, na základě kterých je možné získat údaje potřebné k posouzení stavby pro příspěvek na bydlení. Pokud by v tom žadateli bránila pro něj těžko překonatelná překážka, poskytnete podklady obecný stavební úřad na žádost orgánu státní sociální podpory. Obecný stavební úřad na žádost orgánu státní sociální podpory zkontroluje, zda stavba splňuje stanovené požadavky.

➤ Okruh společně posuzovaných osob a příjmy

Spolu s žadatelem se pro příspěvek na bydlení posuzují další osoby. Jejich příjmy se přičítou k příjmům žadatele. Z příjmu se však ne všechny započítávají. Nezapočítávají se například dávky pomoci v hmotné nouzi. Celkový takto určený příjem se pro příspěvek na bydlení za období od ledna 2023 započte z 30 % (od 1. 1. 2023 jsou sjednocena pravidla pro zápočet příjmu v celé ČR, odlišný zápočet příjmu v Praze byl zrušen) oproti „zastropovaným“ nákladům na bydlení (o způsobu zastropování píšeme v další kapitole). Při nízkém nebo nulovém započitatelném příjmu se od ledna 2023 již nedosazuje částka živobytí místo příjmu. Příspěvek na bydlení proto nově může dosáhnout až plně výše započítaných nákladů na bydlení.

Dříve se okruh osob posuzovaných společně s žadatelem stanovoval podle skutečnosti, zda mají evidované místo trvalého pobytu v objektu bydlení žadatele. Ode dne 1. 7. 2020 je naopak podstatné, zda tyto osoby fakticky bydlí s žadatelem, případně zda jsou s ním z jiného důvodu společně posuzovány (například se jedná o manžele, případně rodiče a jejich tzv. nezaopatřené děti). Ani žadatel již nemusí mít evidované místo trvalého pobytu v objektu svého bydlení.

Úřad práce disponuje ode dne 1. 7. 2020 oprávněním pro účely příspěvku na bydlení

se souhlasem žadatele nebo příjemce vstoupit do obydli žadatele a provést tam šetření. Případný nesouhlas nebo jiné zmaření šetření vede k neúspěchu žádosti o příspěvek na bydlení, eventuálně k jeho ztrátě, pokud již je přiznán.

➤ Zastropování nákladů na bydlení

Náklady na bydlení se v roce 2023 započítávají do výše složeného z normativních nákladů na bydlení a z navýšení normativních nákladů na bydlení. Podobně tomu bylo v roce 2022, ale pro rok 2023 jsou u těchto dvou součástí „zastropování“ odlišně stanovena rozlišovací kritéria podle počtu osob – všech společně posuzovaných osob včetně žadatele, podle obcí a liší se i výše jednotlivých položek (blíže k těmto rozdílům v dalším textu). Od započítaných nákladů na bydlení se odečte 30 % příjmu a výsledná částka po zaokrouhlení na celé koruny nahoru odpovídá výši příspěvku na bydlení.

Normativní náklady na bydlení se podle počtu společně posuzovaných osob člení oproti dřívějším čtyřem kategoriím (1. jedna osoba, 2. dvě osoby, 3. tři osoby, 4. čtyři a více osob) od ledna 2023 na tři kategorie: 1. jedna nebo dvě osoby, 2. tři osoby, 3. čtyři a více osob.

Určit normativní náklady na bydlení podle obce dříve spočívalo na pěti rozdílných kategoriích: bydlení v Praze a další čtyři kategorie mimopražského bydlení obecněji rozdělené podle počtu obyvatel obce. Od ledna 2023 jde celkem o tři kategorie: bydlení v Praze nebo Brně a dvě další kategorie bydlení jinde obecněji odlišené podle počtu obyvatel obce – buď se 70 tis. a více obyvateli, nebo méně než se 70 tis. obyvateli. Rozdělení podle obce se však v roce 2023 uplatní pouze u nájmu nebo podnájmu nedružstevního bytu.

Normativní náklady na bydlení v roce 2023 pro nájemní a podnajíjemní bydlení

Měsíční náklady na bydlení v Kč

Počet osob	Praha a Brno	Obce s alespoň 70 000 obyvatel	Obce do 69 999 obyvatel
jedna nebo dvě	16 729	14 197	13 737
tři	19 212	15 900	15 299
čtyři a více	23 195	19 202	18 477

¹ Zejména zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

ombudsman
veřejný ochránce práv

Navýšení normativních nákladů na bydlení v roce 2023 pro nájemní a podnájemní bydlení

Počet osob	Částka navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení v Kč
jedna nebo dvě	1 400
tři	1 600
čtyři a více	1 800

Normativní náklady na bydlení v roce 2023 pro družstevní byty, vlastnické bydlení a bydlení na základě služebnosti

Počet osob	Měsíční náklady na bydlení v Kč
jedna nebo dvě	8 932
tři	11 161
čtyři a více	13 568

Navýšení normativních nákladů na bydlení v roce 2023 pro družstevní byty, vlastnické bydlení a bydlení na základě služebnosti

Počet osob	Částka navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení v Kč
jedna nebo dvě	2 000
tři	2 400
čtyři a více	2 800

Z dílčích započitatelných nákladů na bydlení se u družstevních bytů, vlastnického bydlení a bytů užívaných na základě služebnosti započítají místo nájemného tzv. srovnatelné náklady, jejichž měsíční výše je v roce 2023 nově stanovena následovně:

Počet osob	Kč
jedna nebo dvě	3 571
tři	4 669
čtyři a více	5 632

U všech bytů se z dílčích započitatelných nákladů obdobně jako dříve započítávají případné náklady za pevná paliva ve formálně stanovené výši, avšak v nových hodnotách pro rok 2023:

Počet osob	Kč
jedna nebo dvě	1 843
tři	2 411
čtyři a více	2 979

➤ Žádost o dávku, dokládání příjmů a nákladů na bydlení

Ode dne 28. 7. 2021 se místní příslušnost úřadu práce primárně řídí faktickým místem bydliště žadatele, nikoli (jak tomu předtím) evidovaným místem trvalého pobytu. Žádost se tudíž podává krajské pobočce úřadu práce příslušné podle faktického místa bydliště žadatele. Tiskopisy žádosti a přílohové tiskopisy jsou dostupné na pracovištích úřadu práce a na webových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí www.mpsv.cz pod odkazem FORMULÁŘE (k podkladům u stavby pro individuální či rodinnou rekreaci blíže v předchozím textu).

Příspěvek na bydlení bylo možno dříve priznat nanejvýš na období od července do června následujícího kalendářního roku. Pro další období bylo třeba podat novou žádost. Ode dne 1. 7. 2022 již zpravidla není třeba nová žádost. Příspěvek na bydlení lze průběžně pobírat více let na základě jedné žádosti. Pokud však úřad práce odejme příspěvek na bydlení, je pro příspěvek na bydlení za následující období třeba podat novou žádost.

Příspěvek na bydlení bylo možno dříve priznat nanejvýš na období od července do června následujícího kalendářního roku.

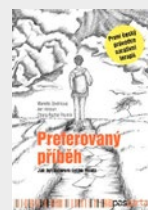
Příjmy a náklady na bydlení bylo dříve nutno dokládat každé kalendářní čtvrtletí. Ode dne 1. 10. 2022 zpravidla není třeba dokládat příjmy a náklady na bydlení pro 1. a 3. kalendářní čtvrtletí. Příspěvek na bydlení náleží ve výši, jako za předchozí kalendářní čtvrtletí. Pokud však žadatel včas doloží podklady o příjmech a nákladech na bydlení pro 1. a 3. kalendářní čtvrtletí (pro 1. kalendářní čtvrtletí do dne 31. 1., pro 3. kalendářní čtvrtletí do dne 31. 7.), výše dávky se stanoví z těchto podkladů, i kdyby vycházela nižší.

Nadále však platí, a to i pro příspěvek na bydlení za 1. a 3. kalendářní čtvrtletí, že příjemce dávky musí úřadu práce písemně oznámit do 8 dnů eventuální změnu pro okruh společně posuzovaných osob (například uvést osobu, která se k němu přistěhovala) a změnu v právním titulu k bydlení (například změnu z nájmu na podnájem či jiný konec nájmu). K nově posuzovaným osobám musí doložit jejich příjmy. Pokud tyto svoje povinnosti řádně nesplní, riskuje odpovědnost za eventuálně vzniklý přeplatek, tj. bude muset vrátit případný rozdíl, o kolik čerpal neoprávněně vyšší příspěvek na bydlení.

Nabídka knih

Využijte nabídky knih, které můžete zakoupit na e-shopu APSS ČR www.obchodapsscr.cz

- Členové APSS ČR mohou objednávat s 10% slevou
- Poštovné zdarma při nákupu nad 2 000 Kč
- Široká nabídka knih se sociální tematikou

Preferovaný příběh

320 Kč

Tato kniha je plná příběhů. Neobyčejných příběhů obyčejných lidí, kteří se pokusili posunout svůj život směrem ke svým snům, kteří se rozhodli žít život podle svých představ. A to i přes mnohé překážky, které museli na cestě k sobě zdolat. Otevřete tuto malou učebnici života a narativní terapie, věříme, že příběh naděje ožije i při vašem čtení. Jedná se o první původní, českou knihu věnovanou této problematice.

Markéta Závěrková, Honza Hesoun,
Chana Rachel Frumin, Pasparta, 2021

Paliativní medicína pro praxi

990 Kč

Kniha přináší praktické návody k řešení nejčastějších tělesných a psychických projevů pokročilých stadií onkologických i neonkologických nemocí a další, na praxi orientované informace o komunikačních, etických, právních, psychosociálních a spirituálních aspektech paliativní péče. Je určena všem zdravotníkům, kteří ve své praxi přicházejí s nevyčísitelně nemocnými do kontaktu.

Ondřej Sláma, Ladislav Kabelka, Galén, 2022

Sociální práce na příkladech z praxe

269 Kč

Publikace přináší nejen pestrou mozaiku příkladů a postřehů z každodenní praxe sociálních pracovníků a jejich kolegů, ale také náměty k zamyšlení, diskuzi a k dalšímu prohloubení znalostí i praktická doporučení. Je určena zejména sociálním a zdravotně-sociálním pracovníkům, dalším pracovníkům pomáhajících profesí a studentům sociálně zaměřených oborů. Přínosem však může být i zájemcům z řad široké veřejnosti, kterých se problematika dotýká například v roli neformálního pečovatele, pěstouna nebo asistenta pedagoga.

Olga Klepáčková, Zuzana Krejčí,
Martina Černá, Građa, 2022

Knihy objednávejte na e-shopu www.obchodapsscr.cz, nebo pište na e-mail redakce@apsscr.cz